

Sygn. akt VU 47/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 28 listopada 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 47/14

UZASADNIENIE

Dnia 9 października 2013r. wnioskodawca M. B. złożył wniosek o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Decyzją z dnia 28 listopada 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia przedemerytalnego, podnosząc że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych prawo do tego świadczenia przysługuje osobie, która poza spełnieniem innych warunków posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 40 lat dla mężczyzn, a wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 30 lat , 8 miesięcy i 24 dni.

W odwołaniu z dnia 27 grudnia 2013r. wnioskodawca domagał się przyznania świadczenia przedemerytalnego, wnosząc o zaliczenie do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w latach 1968-1974.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy wyjaśnił, że nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 6 lipca 1968r. do października 1974r., gdyż nie przedłożył on żadnych dokumentów świadczących o wielkości gospodarstwa rolnego oraz o opłacaniu przez rodziców podatku.

Na rozprawie w dniu 13 marca 2014r. wnioskodawca podniósł, iż wobec ukończenia 60 lat w dniu (...) jego staż pracy uprawniający go do świadczenia przedemerytalnego powinien wynosić 35 lat, a nie 40.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 31 grudnia 2012r. ustał stosunek pracy wnioskodawcy M. B. (urodzonego dnia (...)) z FH (...) prowadzoną przez I. B. w wyniku wypowiedzenia przez pracodawcę na podstawie art. 30§1 ust 2 k.p. z przyczyny dotyczącej zakładu pracy – likwidacji stanowiska pracy Wnioskodawca był tam zatrudniony od dnia 1 września 2010r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku przedstawiciela handlowego.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 3 stycznia 2013r. – k. 7 akt ZUS)

M. B. od dnia 13 marca 2013r. do chwili obecnej jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w P. Od dnia 21 marca 2013r. do dnia 30 września 2013r. pobierał zasiłek z tytułu pozostawania bez pracy. W okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych wnioskodawca nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji pracy zarobkowej lub odpowiedniego zatrudnienia.

(dowód: zaświadczenie z PUP z dnia 7.10.2013r. – k. 8 akt ZUS)

Do dnia rozwiązania stosunku pracy wnioskodawca uzyskał staż ubezpieczeniowy w rozmiarze 30 lat, 8 miesięcy i 24 dni, co jest sumą okresów składkowych - 24 lata, 14 dni oraz okresów nieskładkowych – 6 lat, 8 miesięcy i 10 dni (po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych).

Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1968r. do 1974r. (okoliczność bezsporna)

Rodzice wnioskodawcy R. i Z. małżonkowie B. od pierwszej połowy lat 60-tych, aż do dnia 8 lutego 1993r. posiadali gospodarstwo rolne położone w P. przy ul. (...), oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...), o powierzchni 0,6525 ha. W dniu 2 marca 1977r. na skutek wywłaszczenia części przedmiotowej nieruchomości powierzchnia działki o nr (...) zmniejszyła się do 0,6187 ha.

W dniu 9 lutego 1993r. R. i Z. małżonkowie B. umową darowizny przekazali przedmiotową nieruchomość M. B..

(dowód: zaświadczenie ze Starostwa Powiatowego w O. z dnia 13 grudnia 2012r. – k. 7 akt rentowych, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 13 marca 2014r. od minuty 05:20 do minuty 18:11 – nagranie k. 12 akt, akt notarialny rep A nr(...)- k. 14-15 akt)

Wnioskodawca w okresie od 6 lipca 1968 do 23 października 1974r. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców położonym w P. przy ul. (...). W tym czasie wnioskodawca uczęszczał do Technikum (...) (...) w P. Rodzice wnioskodawcy w przedmiotowym gospodarstwie hodowali zwierzęta futerkowe ok. 200 sztuk. Część ziemi była uprawiana rolniczo- były sadzone ziemniaki i uprawiana lebioda, na pokarm dla nutrii. Wnioskodawca wraz z rodzicami i młodszym o dwa lata bratem, nie zamieszkiwali w przedmiotowym gospodarstwie, a w wynajętym mieszkaniu w P. przy ul. (...) (obecnie ul. (...)).

Wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców po zajęciach szkolnych przy przygotowywaniu karmy dla zwierząt i ich karmieniu oraz przy czyszczeniu ich klatek. Prace te zajmowały mu każdego dnia nie mniej niż 4 godziny. Ojciec wnioskodawcy pracował wówczas nie tylko w gospodarstwie, ale także zawodowo. Matka wnioskodawcy nie pracowała zawodowo, zajmowała się domem oraz gospodarstwem.

(dowód: zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 13 marca 2014r. od minuty 05:20 do minuty 18:11 – nagranie k. 12 akt, akt notarialny rep A nr(...) – k. 14-15 akt)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

zważył co następuje :

Odwołanie nie jest uzasadnione.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2004r., nr 120, poz. 1252 z późn. zm.) świadczenie przedemerytalne przysługuje osobom określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1 – 6.

Stosownie do treści art. 2 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych – będącym podstawą wydania zaskarżonej decyzji - prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. **Nr 99, poz. 1001**), zwanej dalej "ustawą o promocji zatrudnienia", w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, **posiada okres uprawniający do emerytury**, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i **40 lat dla mężczyzn**.

Z kolei wnioskodawca upatruje swojego prawa do świadczenia przedemerytalnego w treści art. 2 ust 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. W myśl tego przepisu prawo do świadczenia przedemerytalnego **przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy** lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, **ukończyła co najmniej 55 lat** - kobieta oraz **60 lat - mężczyzna** oraz **posiada okres uprawniający do emerytury**, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i **35 lat dla mężczyzn**.

Warunkiem skrócenia stażu uprawniającego do emerytury niezbędnego do przyznania świadczenia przedemerytalnego z 40 lat do 35 dla mężczyzn, na podstawie art. 2 ustęp 1 pkt 2 cyt. wyżej ustawy, jest osiągnięcie co najmniej wieku 60 lat do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy. Tymczasem wnioskodawca osiągnął wiek 60 lat w dniu (...) a zatem już po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, co nastąpiło w dniu 31 grudnia 2012r. Powyższe wyklucza możliwość ubiegania się przez niego o świadczenie przedemerytalne przy wykazaniu tylko 35 letniego stażu pracy. W konsekwencji jedyną podstawą prawną przyznania wnioskodawcy świadczenia przedemerytalnego jest art. 2 ustęp 1 pkt 5 cytowanej wyżej ustawy. A ten przepis wymaga legitymowania się przez ubezpieczonego 40-letnim stażem pracy.

Ponadto zgodnie z art. 2 ust 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)** nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2)** w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3)** złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W będącej przedmiotem osądu sprawie spełnienie przez wnioskodawcę warunków wymienionych w art. 2 ust 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych było bezsporne. Wnioskodawca nadal jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna, przez okres ponad 6 miesięcy pobierał zasiłek dla bezrobotnych i w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a wniosek o świadczenie przedemerytalne złożył w terminie 30 dni od wystawienia mu zaświadczenia przez PUP wP.

Organ rentowy nie negował także, że do rozwiązania stosunku pracy wnioskodawcy doszło z przyczyn dotyczących pracodawcy. Stosunek pracy wnioskodawcy został rozwiązany na skutek jego wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn leżących po jego stronie tj. likwacji stanowiska, na którym był zatrudniony wnioskodawczyni z powodów ekonomicznych.

Stosownie do treści art. 2 ustęp 1 pkt 29 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy to m.in rozwiązanie stosunku pracy z powodu likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych,

Organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia emerytalnego z uwagi na nie spełnienie warunku posiadania okresu uprawniającego do emerytury w wymiarze 40 lat. Wnioskodawca zamiast wymaganych 40 lat udowodniła bowiem jedynie staż pracy wynoszący 30 lata, 8 miesięcy i 24 dni. Przesłanka wymaganego stażu została oceniona przez ZUS prawidłowo na dzień rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy tj. na dzień 31 grudnia 2012r.

Okres uprawniający do emerytury w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych to okres uwzględniany przy ustalaniu prawa do emerytury i jej wysokości wymieniony w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, cytowanej dalej jako u.e.r. (tj. Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm) .

I tak, zgodnie z art. 5 ust 1 u.e.r przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy: składkowe wymienione w art. 6 ustawy, nieskładkowe wymienione w art. 7 ustawy (z tym, że okresy nieskładkowe w myśl art. 5 ust 2 u.e.r. uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych) oraz okresy uzupełniające (art. 10 ustawy).

W świetle powyższego prawidłowość zaskarżonej decyzji należy ocenić w aspekcie art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2004r Nr 39, poz. 353 z późn. zm.). Przepis ten stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r (tj. przed dniem objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin) **okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia**, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca skończył 16 lat w dniu(...) brak podstaw do zaliczenia mu do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców przed tą datą czyli okresu od 6 lipca 1968r. do 5 lipca 1969r. Jedynym zatem uzupełniającym okresem, który może zostać zaliczony wnioskodawcy do ogólnego stażu pracy jest okres od 6 lipca 1969r. do 23 października 1974r.

Wnioskodawca w sposób dostateczny wykazał fakt posiadania przez jego rodziców w spornym okresie gospodarstwa rolnego. Wynika to z jego zeznań oraz z umowy darowizny z 1993r. Z umowy tej wynika, że rodzice wnioskodawcy w 1993r. byli już właścicielami przedmiotowego gospodarstwa położonego w P. przy ul. (...), oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...), o powierzchni ponad 60 ha. Natomiast z zaświadczenia z Urzędu Miasta w P. z dnia 21 października 2013r. (k. akt ZUS) wynika, że przedmiotowa działka co najmniej od 1971r. była współwłasnością Z. B., matki wnioskodawcy. Z kolei informacja zawarta w tym zaświadczeniu o wywłaszczeniu przedmiotowej nieruchomości w 1977r. na rzecz Skarbu Państwa okazała się całkowicie błędna, co wprost wynika z aktu notarialnego z dnia 9 lutego 1993r. rep A nr (...). W 1977r. została wywłaszczona nie cała działka o numerze (...), a li tylko jej niewielka część, na skutek czego powierzchnia działki zmniejszyła się z 0,6525 ha do 0, 6187 ha. Gdyby działka (...r. została wywłaszczona na rzecz Skarbu Państwa, to rodzice wnioskodawcy nie mogli by być jej właścicielami w 1993r., jak to wynika z aktu notarialnego z dnia 9 lutego 1993r. rep A nr (...). Dodatkowo należy zauważyć, że art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie wymaga, aby ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym będącym własnością jego rodziców, a jedynie by pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Oznacza to, że również praca w gospodarstwie rolnym będącym jedynie w posiadaniu rodziców ubezpieczonego, którzy nie legitymują się tytułem własności, uprawnia do zaliczenia okresu takiej pracy do okresu uzupełniającego.

Jedynym warunkiem, od którego zależy możliwość zaliczenia do ogólnego stażu pracy okresu uzupełniającego na podstawie art. 10 ust 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest wykazanie faktu posiadania gospodarstwa rolnego przez rodziców oraz faktu pracy w tym gospodarstwie rolnym.

Przepis art. 10 ust 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie wyznacza rozmiaru świadczonej pracy, jak również nie wprowadza wymogu, aby praca ta stanowiła jedyne lub główne źródło utrzymania zainteresowanego. Z utrwalonego jednak orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, czyli 4 godziny dziennie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, wyrok z dnia 19 grudnia 2000r. II UK 155/00 OSNP 2002, nr 16 poz. 394). A zatem tylko stała praca w gospodarstwie rolnym, a nie doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, podlega zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego.

W spornym okresie po ukończeniu 16 roku życia, czyli od 6 lipca 1969r. do czerwca 1974r. wnioskodawca uczęszczał do szkoły średniej, która była położona w tej samej miejscowości co gospodarstwo rolne rodziców, czyli w P. Droga do i ze szkoły nie zajmowała wnioskodawcy dużo czasu. Nauka w szkole nie kolidowała zatem z pracą wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym. Tym bardziej, że praca w tym gospodarstwie – jak wynika z zeznań wnioskodawcy – polegała na przygotowywaniu karmy dla zwierząt futerkowych, ich karmieniu oraz czyszczeniu klatek. Prace te zajmowały wnioskodawcy co najmniej 4 godziny dziennie. Zważywszy, że ojciec wnioskodawcy w tym okresie pracował zawodowo, matka miała na utrzymaniu dom, a hodowla zwierząt liczyła aż 200 sztuk, stałą pracą świadczoną przez wnioskodawcę w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie nauki w technikum, po ukończeniu 16-go roku życia, należy uznać za pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej. Wnioskodawca w tym okresie zamieszkiwał wraz z rodzicami i młodszym bratem w P. Wprawdzie rodzina nie zamieszkiwała w prowadzonym gospodarstwie, ale wynikało to stąd, iż gospodarstwo rolne nie było zabudowane. Gospodarstwo miało niewiele ponad 60 arów. W spornym okresie jednakże za gospodarstwo rolne były uznawane grunty rolne o powierzchni 0,5 ha.

Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie III AUa 59/12 stwierdził, że fakt równoległej nauki w szkole domownika, nie sprzeciwia się zaliczeniu jego stałej pracy w gospodarstwie rolnym do okresu uzupełniającego, jeśli okoliczności faktyczne wskazują na potrzebę pomocy domownika w gospodarstwie i realną możliwość pogodzenia pracy w gospodarstwie z nauką. Rodzice wnioskodawcy w spornym okresie potrzebowali pomocy wnioskodawcy przy pracy w gospodarstwie rolnym, pomoc ta miała istotne znaczenie dla prowadzonej przez nich działalności rolniczej. Wnioskodawca natomiast miał realną możliwość pogodzenia pracy w gospodarstwie z nauką.

Wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, w takim samym rozmiarze, aż do pójścia do wojska czyli do dnia 23 października 1974r.

Po doliczeniu do stażu pracy wnioskodawcy (30 lat, 8 miesięcy i 24 dni) uzupełniającego okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, od dnia 6 lipca 1969r. do 23 października 1974r. (5 lat 3 miesiące i 25 dni), wnioskodawca na dzień 31 grudnia 2012r. legitymował się okresem uprawniającym do emerytury w wymiarze niższym niż wymagany 40 – letni, a mianowicie okresem wynoszącym 36 lat, 19 dni.

Biorąc zatem pod uwagę, iż do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy wnioskodawca nie posiadał wymaganego 40 – letniego okresu uprawniającego do emerytury, nie przysługuje mu świadczenie przedemerytalne.

Dlatego też z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniesione odwołanie.

